

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 6Pc/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319202742
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Petříková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2019:4319202742.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice v konaní pred sudkyňou JUDr. Martinou Petříkovou, v právnej veci navrhovateľa: P., zast. JUDr. Jana Ondrášiková, advokátka, so sídlom Bernolákova 12, Levice, proti otcovi ako osobe povinnej na výživné: P., zast.: Mgr. Peter Kupka, advokát, so sídlom Hlavná 23, Trnava, o zvýšenie výživného a v zájomnom návrhu na zrušenie výživného, takto

r o z h o d o l :

I. Súd z v y š u j e vyživovaciu povinnosť otca k navrhovateľovi zo sumy 150 € na sumu 200 € mesačne, ktoré výživné je otec povinný zasielať k rukám navrhovateľa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc dňom 11.07.2019.

II. Zaostalé výživné za obdobie od 11.07.2019 do 16.12.2019 vo výške 282,20 € je otec p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Týmto dochádza k z m e n e rozsudku Okresného súdu Levice č.k. 9P/82/2011-25 zo dňa 25.01.2012 vo výroku o výživnom.

IV. Súd návrh otca na zrušenie výživného z a m i e t a.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ v návrhu podanom súdu dňa 11.7.2019 prostredníctvom právnej zástupkyne žiadal, aby súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k navrhovateľovi počnúc dňom podania návrhu na 250 € mesačne z dôvodu, že od poslednej úpravy výživného uplynulo 8 rokov, v súčasnosti je navrhovateľ žiakom strednej školy. A teda sa podstatne zmenili a narástli náklady na zabezpečenie jeho životných potrieb ako aj náklady spojené so štúdiom. Po rozvode rodičov žil navrhovateľ s matkou v Kozárovciach aj v Rakúsku, kde pracovala a on študoval. Navrhovateľ sa však z Rakúska rozhodol vrátiť a cez týždeň býva na internáte. Výživné zo strany matky si uplatňuje v samostatnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11Pc/6/2018.

2. Otec v písomnom vyjadrení zo dňa 22.8.2019 s podaným návrhom nesúhlasil, žiadal návrh zamietnuť dôvodiac, že syn bude mať 20 rokov a ešte neukončil stredoškolské štúdium. V Rakúsku už v minulosti vykonával zárobkovú činnosť a spôsobom života tak potvrdil, že je schopný sa sám živiť. Podľa otca navrhovateľ vlastným zavinením ukončil štúdium na strednej škole v Salzburgu a doposiaľ vlastným zavinením nedokončil ani strednú školu v SR napriek tomu, že dovŕšil vek 19 rokov. Má za to, že syn je schopný sa sám živiť, ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti by bolo v rozpore s dobrými mravmi, preto navrhol vyživovaciu povinnosť k navrhovateľovi zrušiť.

3. Vykonaným odkazovaním súd zistil nasledovný skutkový stav:

4. Naposledy bolo určené výživné na navrhovateľa rozsudkom Okresného súdu Levice 9P/82/2011-25 zo dňa 25.01.2012, ktorým bolo manželstvo rodičov navrhovateľa rozvedené, vtedy ešte maloletý navrhovateľ bol zverený do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal prispievať na výživu syna sumou 150 € mesačne. Čistý príjem matky zo zamestnania predstavoval sumu 574 €. Otec bol živnostník, v daňovom priznaní za rok 2011 vykázal príjmy vo výške 22275 € a výdavky vo výške 10145 €. Navrhovateľ bol žiakom 3. ročníka Základnej školy v Kozárovciach.

5. Navrhovateľ stredoškolské štúdium v Rakúsku ukončil z dôvodu prílišnej záťaže a rečovej bariéry pri štúdiu odbornej technickej školy. Predtým, pokiaľ žil na Slovensku, po ukončení základnej školy pokračoval v štúdiu na Gymnázium v Zlatých Moravciach. Na gymnázium chodil krátko, matka sa rozhodla, aby sa k nej presťahoval do Rakúska, kde v tom čase pracovala už dlhší čas. V Rakúsku študoval na strednej škole polytechnického charakteru. Po troch rokoch sa navrhovateľ rozhodol vrátiť na Slovensko a dokončiť si strednú školu doma. Stredná priemyselná škola stavebná Trnava mu uznala dva roky štúdiá na rakúskej škole s tým, že robil rozdielové skúšky a je v 3. ročníku. V súčasnosti z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu má individuálny študijný plán povolený rozhodnutím riaditeľa školy zo dňa 12.11.2019. V období od 3.9.2018 do 31.1.2019 bol ubytovaný na internáte, za ktorý mesačne uhrádzal 20 € za ubytovanie a 75 € za stravu. Opakovane je študentom tretieho ročníka, nakoľko pre nedostatok finančných prostriedkov (dostával od rodičov mesačne len 150 € + 50 €) nebol schopný uhrádzať stravu, internát, náklady na cestu. Na polroku v šk. roku 2018/2019 bol klasifikovaný na základe samostatných skúšok, čo mu povolil riaditeľ školy. Navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti so svojou priateľkou (polosirotou) v rodinnom dome, ktorý zdedila po otcovi. Poberá rodinné prídavky 24,95 €. Jeho priateľka dostáva sirotsky dôchodok, sociálne štipendium a živí ju sčasti aj matka; študuje na vysokej škole a nemá žiadne príjmy zo zárobkovej činnosti. Rodičia navrhovateľa dosahujú také príjmy, že nárok na sociálne štipendium mu nevznikol. Matka t. č. na základe neodkladného opatrenia súdu platí výživné vo výške 80 € a v poradí štvrté pojednávanie vo veci určenia vyživovacej povinnosti matky sp. zn. 11Pc/6/2018 je odročené na deň 13.2.2020. Aktuálne navrhovateľ dosahuje celkový príjem 254,95 € mesačne (vrátane RP), z ktorých si zabezpečuje úhradu nákladov na bývanie, celodennú stravu a nápoje, na zdravotnú starostlivosť, na zabezpečenie učebných a školských pomôcok a potrieb, a pod. Zdravotný stav navrhovateľa je zhoršený, má opakované problémy so žalúdkom a trávením, zhoršený zrak, nosí dioptrické okuliare. Je v starostlivosti psychológa a psychiatra. Podľa názoru lekára môžu mať takéto zdravotné problémy pôvod v jeho psychike. Obrátil sa na psychologickú ambulancie Psyché Levice, s.r.o., kde mu bola diagnostikovaná adaptačná porucha s rozvojom depresie, má zvýšené úzkostné prežívanie so somatoformnými prejavmi. Podľa názoru psychológa sú tieto stavy podnecované závažnými životnými okolnosťami, t.j. zhoršené vzťahy s rodičmi, ktoré vyústili do súdnych konaní o výživné. V škole sa ťažšie sústredil, neustále myslel na svoju zlú finančnú situáciu, stratil chuť do jedla, zažíva stavy úzkosti. Psychológ navrhovateľovi odporučil, aby do konca školského roka prešiel na individuálny študijný plán, načo oprávnený podal v škole ihneď žiadosť. Čo sa týka výkonu zárobkovej činnosti v Rakúsku, išlo o päťtýždňovú brigádu v čase prázdnin. V lete 2019 si brigádou zarobil 250 €. V rodinnom priateľky navrhovateľa Jany Žemberyovej uhrádzajú mesačne elektrinu 32,50 €, plyn 79 € + nedoplatok 19 €, voda 6 € a internet 14 €. Ďalšími výdavkami sú odvoz odpadu, daň z nehnuteľnosti a poplatok za komunálny odpad. Priateľka navrhovateľa je študentkou vysokej školy, poberá sirotsky dôchodok v sume 196,50 €, sociálne štipendium 180 €.

6. Matka navrhovateľa pracovala dlhšiu dobu v Rakúsku. Navrhovateľ si výživné z jej strany uplatňuje v konaní pod sp. zn. 11Pc/6/2018, ktoré nie je právoplatne skončené. Po návrate z Rakúska v roku 2018 poberala 6 mesiacov dávku v nezamestnanosti v sume 950 €. V priebehu roku 2019 sa na pár mesiacov vrátila pracovať do Rakúska na živnosť. V súčasnosti pracuje na Slovensku v spoločnosti HEKO - MH s.r.o. s čistým priemerným mesačným príjmom vo výške 739 €.

7. Otec na pojednávaní uviedol, že je ochotný synovi platiť výživné v sume 150 € pokiaľ neukončí školu. Pripustil, že suma 150 € nie je dostatočná, ale vyživovaciu povinnosť k navrhovateľovi má aj matka. Po rozvode býval v spoločnej domácnosti so starším synom Martinom (brat navrhovateľa), výdavky na bývanie platil otec, po rozvode študoval Martin v Banskej Bystrici, ale potom prestúpil do Tlmáča, takže doma bol každý deň. Od 18 rokov má živnosť na ozvučovacie práce, čím si cez víkendy privyrábal, takže vedel na domácnosť prispieť aj on. Otec je od 19.11.2018 zamestnaný v spoločnosti Róbert Gašparík - mäsovýroba s.r.o., kde dosahuje čistý mesačný príjem v priemere 848,33 €. Keď bol živnostníkom, mal

príjem vyšší. Živnosť si zrušil len tento rok, predtým ju mal prerušenú. Po rozvode s matkou navrhovateľa podľa vlastného vyjadrenia nestíhal vybavovať zákazky, len sa potíkal a neplatil si odvody, z čoho mu vznikli exekúcie, ktoré mu v súčasnosti zrážajú v sume 392,56 € mesačne. Mesačne si uhrádza poistenie zodpovednosti za škodu v sume 3,55 €. Otec býva u svojej priateľky, kde uhrádza polovicu nákladov na spoločnú domácnosť v sume 55,92 € a stravu vyčíslená v sume 300 €. K samozrejým výdavkom patria náklady na obuv, oblečenie, hygienu. V spoločnej domácnosti s nimi žije aj plnoletá dcéra priateľky Simona, ktorá je na materskej dovolenke s mal. dieťaťom a jej priateľ, ktorý pracuje.

8. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 217 ods. 1 prvej vety CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku (CSP), lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou, ktorú sú povinní plniť podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a ktorej rozsah závisí aj od odôvodnených potrieb mal. dieťaťa. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti, ktoré boli dôležité pre určenie výšky výživného tak v čas skoršieho ako aj nového rozhodnutia. Pre zmenu rozhodnutia musí ísť pritom o zmenu pomerov výraznú a nie len krátkodobú. Vyživovacia povinnosť rodičov trvá do času, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Túto schopnosť nenadobúda automaticky dosiahnutím plnoletosti alebo vyučením sa v určitom odbore. Rovnako nestačí preukázanie, že je schopné akejkolvek zárobkovej činnosti. Ak aj dieťa ukončilo prípravu na budúce povolanie, vyživovacia povinnosť rodičov nezaniká. Dôležitým faktorom je, či existuje reálna možnosť zamestnať sa vo vyštudovanom odbore. Vyživovacia povinnosť môže trvať, ak sa dieťa rozhodne pokračovať v štúdiu na vysokej škole, hoci aj iného zamerania. Ako okolnosť, keď trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Aplikčná prax v súvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (sústavná príprava na povolanie) a z tohto hľadiska nepovažovala za relevantné napríklad ďalšie štúdium na vysokej škole, ktoré nie je riadnym pokračovaním v štúdiu.

Vychádza sa z definitívnosti získania predpokladov na výkon povolania. Na jednej strane treba brať do úvahy záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci. Závěry súdnej praxe spájajú vznik schopnosti samostatne sa živiť aj so vznikom nároku na príslušné dávky systému sociálneho poistenia v prípade ukončenia prípravy na povolanie a neuplatnenia sa na trhu práce. V tomto zmysle ide skôr o potenciálne nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť.

10. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že k zmene pomerov došlo na strane oboch účastníkov najmä vzhľadom na uplynulých takmer 8 rokov od posledného rozhodnutia. Navrhovateľ v čase podania návrhu aj naďalej navštevuje strednú školu, s čím sa nepochybne zvýšili výdavky na štúdium, aj v súvislosti s absolvovaním odborných predmetov a potrebou rôznych špeciálnych technických školských pomôcok, tiež výdavky na spoločenské a kultúrne vyžitie, na ktoré má dieťa vo veku navrhovateľa právo. Navrhovateľ po vrátení sa na Slovensko (čo mu nemožno upierať) z 3. ročníka rakúskej strednej školy prestúpil do 3. ročníka súčasnej strednej školy, dva roky štúdia mu boli uznané, pričom musel vykonať rozdielové skúšky. Uvedené v žiadnom prípade nemožno považovať za prerušenie štúdia alebo dokonca zanechanie štúdia. Navrhovateľ sa naďalej a sústavne na budúce povolanie pripravuje, aktuálne pre preukázané zdravotné problémy formou individuálneho študijného plánu. Ak aj navrhovateľ, ktorý žije len z prídavku na dieťa a výživného od rodičov, si počas školských prázdnin privyrobí formou študentskej brigády, je to len chvályhodné a v žiadnom prípade túto skutočnosť nemožno zamieňať s nadobudnutím schopnosti sám sa živiť a tým so zánikom vyživovacej povinnosti rodiča. Vzhľadom na uvedené má súd za to, že dôvod na zvýšenie výživného je daný, pričom naopak jednoznačne nie je dôvod na zrušenie výživného.

11. Otec v priebehu konania sám dozal, že suma 150 € nie je dostatočná, ale bude ju synovi platiť, kým školu neukončí. Pri porovnaní jeho pomerov s časom predchádzajúceho rozhodnutia možno zmenu konštatovať aj na otcovej strane. V súčasnosti je zamestnaný po tom, čo ukončil živnosť s lepším zárobkom, čo súd vyhodnotil v súlade s § 75 ods. 1 ZR. Dôvody, pre ktoré sa tak stalo (rozvod, výkon trestu), nemôžu byť navrhovateľovi na ujmu. Súd neprihliadol na exekúcie otca, pretože výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, pričom tento výdavok si otec spôsobil vlastnou vinou, keď neuhrádzal zákonné odvody. Tiež nie je nevyhnutné vynaložiť výdavky na domácnosť v rozsahu jednej polovice, keď s otcom a jeho priateľkou žije aj jej plnoletá dcéra s priateľom, ktorí by sa rovnako mali podieľať na výdavkoch spojených s chodom domácnosti. Navyše otcovi ubudla vyživovacia povinnosť k synovi Martinovi a nová mu nepribudla. Prihliadnuc na to, že vyživovacia povinnosť k navrhovateľovi má aj matka (zatiaľ len v sume 80 €), má súd za to, že suma 200 € je absolútne primeraná odôvodneným potrebám dieťaťa a je aj v možnostiach otca, ktorý je schopný ju plniť bez ohrozenia svojich základných životných potrieb.

12. Súd výživné zvýšil od podania návrhu, kedy zmena pomerov už bola preukázaná. Zaostané výživné za obdobie od 11.7.2019 do 16.12.2019 v sume 282,20 € (5 mesiacov od 18/19 do 12/19 po 50 € + 32,20 € za 20 dní v júli 2019, t.j. $50 : 31 = 1,61 \text{ €} \times 20 \text{ dní}$) súd umožnil zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

13. Podľa § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku (CSP), lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

14. Týmto rozhodnutím došlo k zmene rozsudku tunajšieho súdu 9P/82/2011-25 zo dňa 25.01.2012 vo výroku o výživnom.

15. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Levice, v dvoch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie len proti odôvodneniu nie je prípustné.

V odvolaní má byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho podáva, ktorej veci sa týka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh), musí byť podpísané a datované.

Odvolarie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Rozsudok o výživnom je vykonateľný doručením.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.